

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
MĖGĖJŲ ŽVEJYBOS ĮSTATYMO NR. IX-2389 3, 6, 10 ir 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos respublikos mėgėjų žvejybos įstatymo Nr. IX-2389 3, 6, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant aiškiau reglamentuoti žuvų išteklių tyrimų atlikimo reikalavimus, nustatyti racionalesnę teisės mėgėjų žvejybai suteikimo tvarką, surinkti daugiau lėšų žuvų išteklių atkūrimui ir saugojimui.

Įstatymo projektą parengti paskatinusios priežastys: dėl mažų mėgėjų žvejybos leidimų kainų nesurenkama pakankamai lėšų žuvų išteklių atkūrimui ir saugojimui, ydingai reglamentuojamas žuvų išteklių mokslinių tyrimų atlikimas.

Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti pakankamą lėšų žuvų išteklių atkūrimui ir saugojimui surinkimą ir aiškia žuvų išteklių mokslinių tyrimų atlikimo tvarką. Įstatymo projekto tikslą numatoma pasiekti padidinant mėgėjų žvejybos leidimų kainas, atsisakant žuvų išteklių tyrimus reglamentuojančių nuostatų, kurios dubliuojamos Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatyme, patikslinant žuvų išteklių tyrimų atlikimo reikalavimus vandens telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorius – Lietuvos Respublikos Seimo nariai: Aistė Gedvilienė, Simonas Gentvilas ir Linas Jonauskas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Mėgėjų žvejybos įstatymo 3 straipsnio 4 dalis reguliuoja žuvų išteklių mokslinių tyrimų atlikimo periodiškumą, nustato, kad žuvų išteklių tyrimai Baltijos jūroje ir Kuršių mariose atliekami kiekvienais metais, kituose didesniuose kaip 500 ha žuvininkystės vandens telkiniuose, kuriuose leidžiama užsiimti versline žvejyba, – ne rečiau kaip kas 2 metai. Likusiuose didesniuose kaip 100 ha žuvininkystės vandens telkiniuose žuvų išteklių tyrimai atliekami ne rečiau kaip kas 5 metai. Žuvų išteklių tyrimai vidaus vandenyse atliekami Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka, o jūrų vandenyse – Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka. Žuvų išteklių tyrimus atliekantys fiziniai ar juridiniai asmenys šių tyrimų duomenis nustatyta tvarka privalo pateikti Aplinkos ministerijai ir Žemės ūkio ministerijai.

Mėgėjų žvejybos įstatymo 6 straipsnio 5 dalis reguliuoja žuvų išteklių mokslinių tyrimų atlikimą vandens telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą, nustato, kad žuvų išteklių tyrimai atliekami ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki sprendimo išduoti leidimą naudoti žvejybos plotą priėmimo ir paskutiniaisiais leidimo naudoti žvejybos plotą galiojimo metais.

Mėgėjų žvejybos įstatymo 10 straipsnis reguliuoja žvejybos plotų naudotojų teises ir pareigas, nustato teisę žvejoti verslinės žvejybos įrankiais, nenustato pareigos atlikti žuvų išteklių tyrimus.

Mėgėjų žvejybos įstatymo 11 straipsnis reguliuoja mėgėjų žvejybos kainas, su mėgėjų žvejybos leidimų išdavimu susijusias žvejybos plotų naudotojų ir vandens telkinių savininkų teises, nemokamą žvejybos teisę.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma pripažinti netekusia galios Mėgėjų žvejybos įstatymo 3 straipsnio 4 dalį, nes ji dubliuoja Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 6 dalies analogišką nuostatą, be to, abi nuostatos prieštarauja viena kitai, – nustatytas skirtingas tyrimų atlikimo periodiškumas didesniuose kaip 500 ha vandens telkiniuose.

Leidimai naudoti žvejybos plotą galioja 10 metų. Dauguma žvejybos plotų naudotojų leidimus naudoti žvejybos plotą gavo 2013 m., jų galiojimas baigiasi 2023 m. ir išduodami nauji leidimai naudoti žvejybos plotą. Nepriėmus Įstatymo projekte siūlomo reguliavimo, 2033 m. (paskutiniais leidimo galiojimo metais) žvejybos ploto naudotojai apie 600 vandens telkinių vėl turės organizuoti žuvų išteklių mokslinius tyrimus, nors tokio reikalavimo įgyvendinimas neatitinka Lietuvos mokslo institucijų galimybių. Todėl Įstatymo projekte siūloma keičiamo įstatymo 6 str. 5 d. numatyti, kad vandens telkiniuose, į kuriuos išduoti leidimai naudoti žvejybos plotą, žuvų išteklių moksliniai tyrimai atliekami kartą per leidimo naudoti žvejybos plotą laikotarpį. Taip pat siūloma nenustatyti kad, žuvų išteklių tyrimai teikiami Aplinkos ministerijai ar jos įgaliotai institucijai „nustatyta tvarka“, nes dokumentų pateikimui atskira tvarka nereikalinga.

Įstatymo projekte siūloma pripažinti netekusiu galios Mėgėjų žvejybos įstatymo 10 straipsnio 1 d. 2 p., kuris nustato teisę žvejybos plotų naudotojams žvejoti verslinės žvejybos įrankiais, nes verslinės žvejybos reguliavimas neatitinka Mėgėjų žvejybos įstatymo paskirties, verslinę žvejybą reguliuoja Žuvininkystės įstatymas.

Įstatymo projekte siūloma papildyti Mėgėjų žvejybos įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, numatant pareigą žvejybos plotų naudotojams Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka organizuoti žuvų išteklių tyrimus. Tokia pareiga laikytina vienu iš pagrindinių žvejybos plotų naudotojų pareigų, nes yra reikšminga atkuriant vandens telkinio žuvų išteklius ir turėtų būti reglamentuota įstatyme, tačiau iki šiol ji reglamentuota tik poįstatyminiuose teisės aktuose.

Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad populiariausių mėgėjų žvejybos leidimų kainos bus 3 Eur dviem paroms, 15 Eur mėnesiui ir 50 Eur metams.

Šiuo metu galiojančios mėgėjų žvejybos leidimų kainos nustatytos 2012 metais, 2014 metais aritmetiškai perskaičiuotos į eurus, taigi, nesikeitė jau 11 metų. Išaugus prekių ir paslaugų kainoms, surenkamų lėšų nebeužtenka žuvų išteklių atkūrimui ir saugojimui užtikrinti. Pvz., vienos įžuvinimui skirtos šiųmetės lydekos rinkos kaina 2022 m. siekė apie 1,8 Eur, tuo tarpu dvi paras galiojantis žvejo mėgėjo bilietas ir leidimas žvejybai vandens telkinyje, į kurį išduotas leidimas naudoti žvejybos plotą, kainuoja tik 1,4 Eur. Įstatymo projekte siūloma Mėgėjų žvejybos leidimų kainas padidinti, laikantis šiuo metu galiojančio principo, kad ilgesnės trukmės žvejybos leidimų kainos santykinai mažesnės už trumpesnės trukmės leidimų kainas. Labiausiai padidėtų metinio žvejo mėgėjo bilieto ir leidimo vejoti vandens telkinyje į kurį išduotas leidimas naudoti žvejybos plotą, kaina (3,5 karto), mėnesį galiojančių leidimų kaina išaugtų 3 kartus, kitų trukmių ir rūšių žvejybos leidimų kainos padidėtų apie 2 kartus. Įvertinus, kad per laikotarpį nuo paskutinio leidimų kainų nustatymo (prieš 11 metų) vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje paaugo apie 2,5 karto (Valstybės duomenų agentūros administruojamo Oficialiosios statistikos portalo duomenimis 2012 m. vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (neto) siekė 1651,4 lito, arba apie 480 Eur, tuo tarpu 2023 m. II ketv. duomenimis, mėnesinis neto darbo užmokestis

siekė 1241,2 Eur), galimybė įsigyti žvejojimo leidimą priėmus Įstatymo projektą santykinai nesumažėtų, arba sumažėtų nežymiai, ateityje, išliekant atlyginimų augimo tendencijoms, tokia galimybė padidėtų.

Į valstybės biudžetą už mėgėjų žvejojimo leidimus kasmet surenkama apie 1,5-1,6 mln. Eur. Priėmus projektą, jei mėgėjų žvejojimo leidimų skaičius reikšmingai nesumažėtų, būtų surenkama apie 4,6 mln. valstybės biudžeto lėšų, kurias būtų galima skirti mėgėjų žvejojimo plėtrai skatinančioms priemonėms: vandens telkinių įžuvinimui, mokslinių tyrimų atlikimui, vandens transporto priemonių nuleidimo vietų įrengimui, žvejojimo kontrolės stiprinimui ir kitoms priemonėms.

Iš Mėgėjų žvejojimo įstatymo 11 str. 8 dalies nuostatų neaišku, ar žvejojimo ploto naudotojai ir privačių vandens telkinių savininkai gali išduoti mėgėjų žvejojimo leidimą, kuris suteiktų teisę žvejoti keliuose žvejojimo plotuose ar privačiuose vandens telkiniuose, todėl atitinkama nuostata suformuluota Įstatymo projekte.

Limituotai lašišų ir šlakų žvejybai išduodamos žvejo mėgėjo kortelės Aplinkosaugos leidimų informacinėje sistemoje (ALIS) išskiriamos į atskirą žvejojimo leidimų tipą, siekiant užtikrinti reikalavimo teikti ataskaitas apie sugautas žuvis, įgyvendinimą. Be to, lašišos ir šlakiai yra išskirtinio dydžio, rečiau sugaunamos ir trofėjinę vertę turinčios žuvys, kurių žvejyboje tiek Lietuvoje, tiek užsienio šalyse skatinamas pagavai – paleisk principas. Įstatymo projekte siūloma nustatyti didesnę mėgėjų žvejojimo leidimų, suteikiančių teisę paimti sugautas lašišas ir šlakis, kainą, išduoti pigesnius, nesuteikiančius teisės paimti sugautų lašišų ir šlakų, mėgėjų žvejojimo leidimus.

Projekte numatoma, kad žvejojimo ploto naudotojai ir privačių vandens telkinių savininkai turi teisę išduoti žvejojimo leidimą, kuris suteiktų teisę mėgėjų žvejybai keliuose žvejojimo plotuose ar privačiuose vandens telkiniuose. Atsižvelgiant į tai, kad dalis žvejojimo plotų naudotojų nuomojasi daugiau nei vieną toje pačioje savivaldybėje esantį vandens telkinį, tokia nuostata reikalinga siekiant sudaryti galimybę patogesnei mėgėjų žvejojimo leidimų kainodarai, kuri gali paskatinti žvejojimo plotų naudotojų konkurenciją ir palankesnes žvejojimo sąlygas.

Atsižvelgiant į tai, kad asmenys iki 18 metų dažniausiai neturi savarankiškai įgyjamų pajamų, projekte siūloma nemokamą žvejojimo teisę suteikti asmenims iki 18 metų, taip skatinant mėgėjų žvejojimo plėtrą ir jaunų žmonių įsitraukimą į aktyvią veiklą. Siūloma atsakyti nemokamos žvejojimo teisės suteikimo Rusnės seniūnijos gyventojams, nes tokia nuostata diskriminuoja kitų savivaldybių vietos gyventojus ir sukuria nepagrįstą lūkesčių.

Įstatymo projekte numatoma, kad mėgėjų žvejojimo leidimų išdavimo tvarką nustato aplinkos ministras. Tokia nuostata būtina siekiant sudaryti galimybę poįstatyminiu teisės aktu reguliuoti mėgėjų žvejojimo leidimų išdavimo procedūras.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jų plėtrai.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti ir kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimtam įstatymui inkorporuoti į teisinę sistemą priimti naujų, pakeisti galiojančių ar pripažinti netekusiais galios įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas atitinka Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus ir bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Projekto įgyvendinimui turės būti pakeisti šie teisės aktai:

Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklės, patvirtintos aplinkos ministro 2013 m. sausio 4 įsakymu Nr. D1-14 „Dėl Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklių patvirtinimo“;

Limituotos žvejybos vidaus vandenyse organizavimo ir vykdymo, limituotos žvejybos reguliavimo priemonių ir sąlygų nustatymo, paskelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos ministro 2012 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1128 „Dėl Limituotos žvejybos vidaus vandenyse organizavimo ir vykdymo, limituotos žvejybos reguliavimo priemonių ir sąlygų nustatymo, paskelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

Mėgėjų žvejybos leidimų išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos ministro 2013 m. sausio 1 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Mėgėjų žvejybos leidimų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

Leidimo naudoti žvejybos plotą forma, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-3 „Dėl Leidimo naudoti žvejybos plotą formos patvirtinimo“.

Leidimų naudoti žvejybos plotą išdavimo ir panaikinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-1 „Dėl Leidimų naudoti žvejybos plotą išdavimo ir panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir leidimų naudoti žvejybos plotus sąlygų vykdymo kontrolės.“

Aplinkos ministras turės priimti nurodytų teisės aktų pakeitimus iki 2023 m. gruodžio 31 d.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Į valstybės biudžetą kasmet papildomai turėtų patekti apie 3,1 mln. Eur.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

„žvejyba“, „žuvininkystė“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia Seimo nariai

Aistė Gedvilienė